

Kortlægning af henkastet affald

Vordingborg Kommune (Præstø)

Konklusionsrapport 2018

Læs blandt andet om

- *Borgernes generelle tilfredshed med renholdelsesstandarden i Præstø*
- *Affaldsudfordringerne i og omkring Svend Gønges Torv i Præstø*

Indledning

Foråret og sommeren 2018 vil gå over i historien som nogen af de varmeste og mest solrige måneder nogensinde, - eller i hvert fald i den del af historien, hvor der er registreret data af den slags!

For os i Hold Danmark Rent (HDR) har det betydet, at vi har kunnet gennemføre dette års kortlægning i fuld sol stort set fra morgen til aften i alle 10 uger! Analytisk har vejret givetvis også haft en indflydelse på flere måder. Dels har vi observeret og optalt forholdsmæssigt mere affald på en del lokaliteter end de andre år. Dette tilskriver vi det faktum, at flere mennesker har brugt udearealerne både socialt og individuelt. Men vi har også talt med forholdsmæssigt flere borgere i år end tidligere. Det kan der også være flere grunde til, men en af dem er, at vi ganske simpelthen har fået færre afvisninger. Måske har vi selv set mere glade ud, - tja, men vi er i hvert fald blevet mødt af flere åbne og imødekommende borgere end vi plejer. Vi tror, at sollyset og det lune vejr også har spillet en rolle.

Rejsen rundt i Danmark har igen i år været spændende og lærerig. Det er virkelig interessant at følge fremdriften i de mange udviklingsprojekter, som har en stor betydning for både store og små samfund på kanten af- og centralt i vores land. Men det er særligt bemærkelsesværdigt at observere, hvorledes den kollektive bevidsthed, når det kommer til affald i byrummet og i naturen, vedvarende styrkes.

Flere og flere tilkendegiver, hvilken betydning det rene lokalområde har for dem og mange beretter også uopfordret om, hvilken forskel de selv forsøger at gøre igennem en frivillig indsats. Der er også noget, der tyder på, at en adfærdsændring er på vej hos de glade festivaldeltagere rundt om i landet. Ønsket om at kunne nyde musikken og samværet uden at drukne i affald og ansvarsløst miljøsvineri er stærkt stigende, hvilket også understøttes af mange spændende og innovative løsninger fra arrangørernes side. Vi er sikre på, at denne trend også vil slå igennem på andre offentlige arealer i årene der kommer.

Som i de tidligere rapporter er det vores hensigt at give et øjebliksbillede og anvise tendenser, hvad angår det henkastede affald på kommunens arealer. Vi har bevidst forsøgt at finde balancen mellem at gøre rapporten så kort, konkret og handlingsorienteret som muligt uden at kompromittere det enorme datagrundlag, der ligger til grund for det hele.

Vi håber, at vi er lykkedes med det og at I vil finde den inspiration, som rapporten først og fremmest er skabt til at give jer. God læsning 😊

Konklusionsrapportens indhold

Hvad er en kortlægningsanalyse?	4
Kort om årets analyse.....	5
Kortlægningsanalysen er et øjebliksbillede.....	6
Kortlægningsanalysen arbejder med tendenser	7
Samlet konklusion af kortlægningsanalysen i Vordingborg Kommune (Præstø) i 2018.....	8
Borgeranalyse i 2018.....	11
Resultat for 2018.....	12
Er du bosat i denne kommune?	12
Hvad synes du generelt om kommunens renholdelsesstandard for henkastet affald?	13
Er der særlige steder i kommunen, hvor der er problemer med henkastet affald?.....	16
Teknisk analyse i 2018.....	18
Analysens forløb.....	19
Hvor er analysen gennemført?.....	19
De primære tekniske analyseresultater i 2018	21
Lokalitetsoversigt 2018	23
HDR`s tekniske bedømmelse af renholdelsesniveauet på de enkelte lokaliteter.....	24
Anbefalede indsatsområder	26
Produktkategorisering af affald.....	30
Affaldsoptælling af skod.....	31
Stort og småt affald.....	33

Rapportering i øvrigt

Omfanget af data er så stort, at det ikke er muligt eller hensigtsmæssigt at samle det hele i en stor rapport. Derfor har vi valgt at gruppere analyseresultaterne i flere dokumenter, således at kommunen kan anvende resultaterne mere fleksibelt, både internt og eksternt. Dette års data er derfor delt i følgende dokumenter:

- Konklusionsrapport (nærværende)
- Lokalitetsrapport

Dertil kommer følgende bilag:

- Bilag 1: Generelle borgerbesvarelser
- Bilag 2: Tælledata for udvalgte lokaliteter
- Bilag 3: Analyseforudsætninger

Hvad er en kortlægningsanalyse?

Siden 2015 har Hold Danmark Rent (HDR) arbejdet både kvalitativt og kvantitativt med at kortlægge henkastet affald i de danske kommuner. Således har HDR's konsulenter foretaget både visuelle vurderinger af renholdelsesgraden på specifikke lokaliteter, interviewet borgere på gaden og talt affald.

Formålet med kortlægningsanalysen er at vise tendenser i renholdelsesniveauet på de offentlige arealer i forhold til henkastet affald. Resultaterne fra kortlægningsanalysen beror sig på to delanalyser: En som er forankret i borgernes vurdering af renholdelsesniveauet på en lokalitet og en anden, som består af HDR's tilsvarende tekniske vurdering af samme lokalitets renholdelse samt en optælling af de affaldstyper, som findes på lokaliteten. Den tekniske vurdering angiver HDR konsulenternes visuelle vurdering af renholdelsesgraden på et målepunkt på en skala fra 1-6, hvor 1 er renest og 6 den mest beskidte. Målsætningen med den kvalitative metode er primært at undersøge, hvad borgerne ser af affald ude på det enkelte målepunkt og hvor tilfredse de er med renholdelsesstandard. Disse resultater kan herefter sammenlignes med HDR's tekniske analyseresultater af renholdelsesniveauet på det samme målepunkt.

Fokusområder i kortlægningen:

HDR arbejder ud fra den strategi, at kortlægningsanalysen indgår som et hjælpeværktøj i kommunen, både i forhold til den interne dialog, men også når nye affaldsløsninger skal findes ude på de enkelte lokalitetstyper. Ser man på hele kortlægningsanalysens resultater, er det nedenstående områder, som HDR i særlig grad koncentrerer sig om, både i nærværende rapport og i fremtiden generelt.

Rapportens faglige fokus:

- Fastlæggelse af renholdelsesniveauet på de 16 lokalitetstyper (se Teknisk Analyse senere i rapporten) ud fra **et -her og nu- øjebliksbillede**.
- Dialog med borgerne om renholdelseskvaliteten på lokaliteterne.
- Beskrivelse af tendenserne hvad angår udviklingen i affaldsmængderne lokalt.
- anbefalede indsatsområder med henblik på forandringer og forbedringer i renholdelsesstandard.

Bemærk:

Når der i konklusionsrapporten tales om et "**kommunerresultat**", er det altid et udtryk for det samlede analyseresultat for de 16 udvalgte lokalitetstyper, der er blevet kortlagt. Tilsvarende er der altid tale om "**henkastet affald**", når der i rapporten tales om renholdelsesstandard, renholdelsesniveauet eller affald generelt.

Kort om årets analyse

Kortlægningsanalysen indeholder to kvalitative analyser: en teknisk vurdering jf. en international referencemodel udarbejdet af Clean Europe Network (CEN) og en borgervendt analyse i form af interviews gennemført på gaden. Dertil kommer en kvantitativ affaldsoptælling på de primære målepunkter (de steder på en lokalitet, der er valgt til kortlægning af kommunen). Disse er i år udelukkende gennemført af HDR's konsulenter.

Alle tre delanalyser er gennemført på 16 udvalgte lokalitetstyper pr. kommune i tidsrummet 09.00 til 18.00 hovedsageligt på hverdage. Alle landsdele og geografiske områder er repræsenteret i analysen, hvor der i alt er gennemført analyser i 23 kommuner. Disse kommuner er i rapporten inddelt i tre kommunegrupper (A, B og C) af hensyn til en mere homogen sammenligning af resultaterne.

Det er de samme konsulenter fra HDR, der har gennemført de to kvalitative delanalyser, hvilket sikrer en ensartet gennemførelse af analysen.

Følgende kommuner har fået lavet en kortlægningsanalyse i 2018:

Kommunegruppe A Mindre end 50.000 indbyggere	Kommunegruppe B Mellem 50 og 98.000 indbyggere	Kommunegruppe C Over 98.000 indbyggere
<ul style="list-style-type: none">○ Albertslund○ Fredensborg○ Halsnæs○ Ishøj○ Kalundborg○ Ringsted○ Tønder○ Vordingborg	<ul style="list-style-type: none">○ Fredericia○ Frederikshavn○ Haderslev○ Helsingør○ Herning○ Kolding○ Køge○ Næstved○ Svendborg	<ul style="list-style-type: none">○ Esbjerg○ Frederiksberg○ København○ Odense○ Randers○ Aalborg

Kortlægningsanalysen er et øjebliksbillede

Analysemetoden genererer hovedsageligt data af kvalitativ karakter. Dette giver mulighed for at få specifik viden om, hvor affaldet akkumuleres eller er til gene for borgerne, samt hvilke typer affald der er tale om.

Men der skal altid tages højde for forskellige omstændigheder, når en kortlægning af renholdelsesniveauerne for henkastet affald skal gennemføres. Se nedenstående bemærkninger.

Sikkerhed i analysemetode og resultater

Henkastet affald er en vanskelig størrelse at analysere. Dette skyldes mange forhold, hvor nogle af de vigtigste er nævnt i det følgende:

- **Årstiden** har stor indflydelse på resultaterne af en kortlægningsanalyse, idet borgerne ikke smider de samme mængder- og typer af affald om foråret, som fx om efteråret. Man bør derfor arbejde med den samme analyseperiode hvert år, og dette af hensyn til størst mulig sikkerhed i analyseresultaterne (tendenser).
- **Vejret** har også indflydelse på, hvor meget affald der befinder sig ude på målepunkterne. Affaldet flytter sig i blæsevejre og borgerne bliver inden døre, når vejret er koldt eller vådt. Den meget lange periode med varme og tørke i år har "lokket" flere borgere ud i det offentlige rum end ellers, hvilket med stor sandsynlighed har resulteret i større mængder henkastet affald på lokaliteterne.
- **Særlige arrangementer**, eller forskydninger i turistbesøg på grund af højtider eller varmt- og koldt vejr, kan også påvirke resultatet. HDR er meget opmærksom på, hvilke dage i ugen analysen af en kommune bliver lavet på, da arrangementer i fx weekender eller hverdage kan gøre, at der i de efterfølgende dage vil ligge mere henkastet affald.
- **Rengørings tidspunktet**. Kommunens rengøringsfrekvens på det enkelte målepunkt har især betydning, når der er tale om rengøringsfrekvenser, som ligger ud over en til to uger.

Styrken i HDR's kortlægningsanalyse er, at den både bygger på et kvalitativt og kvantitativt fundament. Der gennemføres samtaler med borgerne om deres oplevelse af renholdelseskvaliteten, samtidigt med, at HDR teknisk analyserer renholdelsesniveauet på en lang række målepunkter rundt om i kommunen. Borgernes udtalelse om kommunens renholdelsesniveau prioriteres højt i konklusionsrapporten. Men det er navnlig HDR's tekniske analyser, der danner grundlag for udvælgelse af de to til tre indsatsområder, som kommunen bliver anbefalet at arbejde med i fremtiden. Borgeranalysen og den tekniske analyse bliver lavet samtidigt og danner et øjebliksbillede over to hele dage i forår/sommer perioden.

Kortlægningsanalysen arbejder med tendenser

HDR's kortlægningsmodel er blevet designet under hensyn til førnævnte analysekrav og indbyggede usikkerheder, hvilket har resulteret i, at alle konklusioner i rapporten generelt er løftet op på et resultat niveau, hvor der udelukkende arbejdes med **tendenser**. Idet resultaterne i kortlægningen altid skal ses som tendenser, har HDR valgt at benytte en farvekode, (se Skema 1) som udtrykker de 16 lokalitetstypers tekniske renholdelsesstandard. Farverne benyttes både ved bedømmelsen af en kommune eller en kategori, men mest af alt ved bedømmelsen af den enkelte lokalitetstype

Grænsefladen mellem de enkelte farver, er fastlagt af HDR under hensyn til de mængder af henkastet affald, som skønnes rimelige i antal inden for hver af de 5 farveniveauer.

Alle HDR's tekniske analyser gennemføres på **4 målepunkter** for hver enkelt lokalitetstype. Hvert målepunkt bedømmes efter en skala fra 1-6, hvor 1 er rent og 6 er meget beskidt. Det samlede karaktergennemsnit for de 4 målepunkter udtrykker renholdelsesniveauet for lokalitetstypen. Dette gennemsnit omsættes som nævnt til en "farvekarakter" (se nedenstående skema 1).

Som eksempel vil karaktergennemsnittet mellem >1,8 og 2,8 resultere i en grøn farve for lokaliteten. HDR's bedømmelse af en lokalitets renholdelsesniveau, der har fået en grøn farve i karakter, beskriver et "tilfredsstillende niveau".

Skema 1 Farveskala	Karakterskala for den tekniske bedømmelse af renholdelsesniveauet på den enkelte lokalitet.	HDR's bedømmelse af renholdelsesniveauet for de enkelte farver og karakterer
	1 – 1,8	Meget tilfredsstillende niveau
	> 1,8 – 2,8	Tilfredsstillende niveau
	> 2,8 – 3,8	Acceptabelt niveau
	> 3,8 – 4,50	Kritisk niveau
	> 4,50	Meget kritisk niveau

Samlet konklusion af kortlægningsanalysen i Vordingborg Kommune (Præstø) i 2018

Fakta om kortlægningen

Dato: Den 4. og 6. juni 2018

Forhold: Vejret var solrigt med temperatur over 20 grader. Ingen nedbør.

Team: 2 tekniske konsulenter og 2 interviewere

Resultatet af HDR's årlige affaldsanalyser i Vordingborg Kommune (Præstø) er i det følgende beskrevet i en række konklusionsafsnit omhandlende borgertilfredshed, HDR's tekniske målinger ude i kommunen samt anbefalinger om indsatsområder mm.

En del af analysens lokaliteter har ikke de store problemer med henkastet affald, men alligevel er der arealer og knudepunkter i kommunen, hvor der er registreret en del henkastet affald. På baggrund af nedenstående delresultater fra analyserne, udarbejder HDR hvert år nye forslag til indsatsområder. Indsatsområderne har til formål at nedbringe mængden af henkastet affald på de lokaliteter som enten borgerne har peget på eller HDR har kortlagt.

Hvad siger borgerne om henkastet affald?

Generelle niveau i tilfredshed med renholdelsesstandarden

I dette års kortlægningsanalyse har 124 borgere og besøgende deltaget i de gennemførte gadeinterviews. Og tilfredsheden med den lokale renholdelsesstandard i Præstø er meget høj. 85% af alle de interviewede borgere følte sig i stand til at besvare spørgsmålet og her svarede 87% et positivt ja. Det er et rigtig fint resultat.

De mange supplerende kommentarer fra borgerne er i overvejende grad positive og anerkendende, men der er også flere som henviser til lokale udfordringer med skod og hundehømhøm og som ønsker sig flere skraldespanden.

66% af alle interviewede borgere kunne henvise til steder, hvor de havde erfaret affaldsfælder og her blev i særlig grad henvist til Stranden ved Fjordstien, Busstationen og områderne omkring Svend Gønges Torv. Alle 3 steder, som er omfattet af denne analyse.

Særlige betragtninger fra borgerne om henkastet affald i kommunen

En del borgere har i forbindelse med de gennemførte interviews i Præstø tilkendegivet en holdning, der om noget også placerer ansvaret for rene lokale omgivelser hos borgerne selv. Nogle af disse udsagn er mere følelsesladet end andre, hvilket blot understreger at dette tema er present hos mange og at betydningen af rene og affaldsfrie omgivelser er vigtigt. Dette er helt i tråd med det generelle indtryk HDR har fået fra alle andre dele af landet.

Tekniske analyseresultater

Renholdelsesniveauet på de 16 lokaliteter

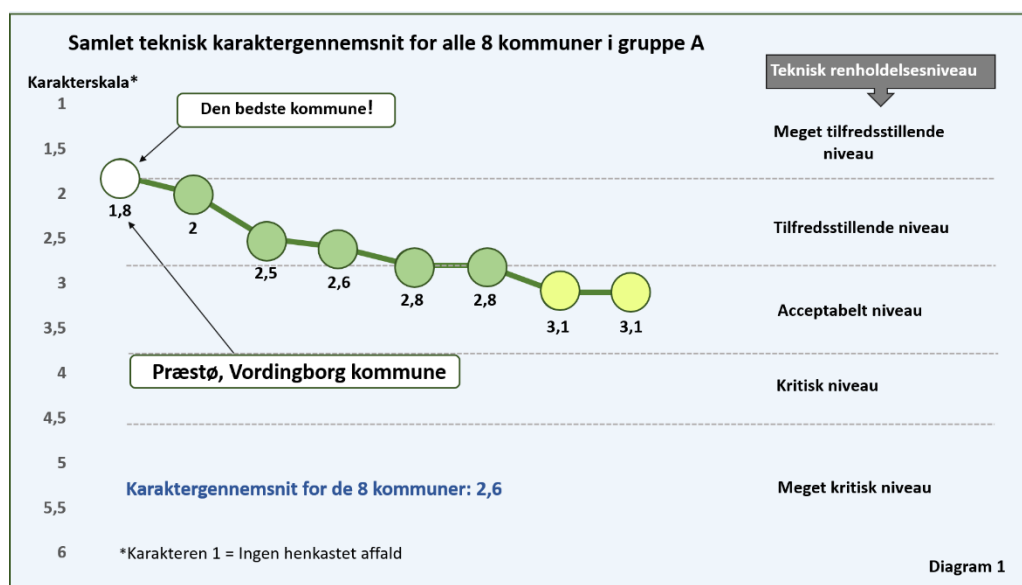
Nedenfor ses hvilket niveau kommunen ligger på i forhold til de andre kommuner i gruppen. De øvrige kommuner er af hensyn til fortrolighed ikke navngivet her. Gennemsnittet pr. kommune er beregnet på baggrund af de tekniske karakterer på alle 16 lokaliteter.

Bemærkninger til Diagram 1:

Diagram 1 viser det samlede tekniske gennemsnitsresultat for Præstø sammenholdt med resultaterne for de øvrige kommuner i kommunegruppe A.

Præstø har det bedste kortlægningsresultat i kommunegruppe A med en samlet teknisk gennemsnitskarakter på 1,8, hvilket er et meget tilfredsstillende renholdelsesniveau. 5 ud af de 8 analyserede kommuner befinder sig i den grønne karaktergruppe "Tilfredsstillende". To kommuner har et gult "acceptabelt" karaktergennemsnit for de 16 lokaliteter. Det gule karakterniveau svarer til, at der er mere affald på lokaliteterne set i forhold til det grønne niveau. Generelt er det tekniske renholdelsesniveau pænt for gruppe A.

Vordingborg Kommune har i år ønsket at alle 16 lokalitetstyper blev analyseret i Præstø. Sidste år blev analysen gennemført i Stege. De fleste kommuner gennemfører hvert år testen på tværs af hele kommunen. Præstø's gennemsnitsresultat skal derfor ses i forhold til ovennævnte forskel i analyseforudsætninger. Den mindre forskel i analyseforudsætninger ændrer dog ikke ved det forhold, at renholdelsesniveauet i Præstø er på et meget tilfredsstillende niveau.

Anbefalede indsatsområder

På baggrund af data fra de tre delanalyser, har HDR udpeget en anbefaling til et indsatsområde i kommunen, hvor vi anbefaler en særlig opmærksomhed i fremtiden. Nedenfor er dette område kort beskrevet. Senere i denne rapport vil en nærmere beskrivelse fremgå. Det er HDR's oplevelse, at en særlig indsats på netop dette område, vil have en betydelig effekt på den samlede oplevelse af renholdelsesniveauet i kommunen. Se også Lokalitetsrapporten, hvori flere detaljer fra denne lokalitet er beskrevet.

HDR anbefaler en særlig indsats på denne lokalitet i kommunen:

Busstationen centralt i Præstø er et lokalt knudepunkt, der dagligt besøges af mange borgere på vej til og fra området. Umiddelbart er der høj standard i renholdelsen i området, men der er generelt udfordringer med skod, - både på busstationen men også generelt på Svend Gønges Torv.

Tælleanalyse og affaldstyper

De affaldstyper, som er optalt og analyseret i Præstø, er inddelt i 2 hovedgrupper: Skod og Stort/småt affald.

Gennemsnitlig er der optalt 18 skod pr. 100 meter på lokaliteterne i Præstø. Dette er et meget lavt niveau i skodbelastning set i forhold til landsgennemsnittet på 51 skod for hele kommunegruppe A. De lokaliteter, hvor der er optalt flest skod i Præstø, er på Svend Gønges Torv og på parkeringspladsen ved Dalstien.

Hvis man ser bort fra skod, så er det fraktionerne pap og papir samt plast som er mest fremtrædende på Præstø's arealer. Disse fraktioner rummer blandt andet to-go emballager, cigaretpakker og slikpapir.

HDR's primære bemærkninger til analysen 2018 i Vordingborg Kommune (Præstø)

Man må umiddelbart konkludere at renholdelsesniveauet i Præstø generelt er på et tilfredsstillende niveau selvom det naturligvis afhænger af hvilke øjne der ser på dette. I forhold til kortlægningsanalysens samlede tekniske resultat så er renholdelsesniveauet generelt meget tilfredsstillende på kommunens arealer. Ligeledes er borgerne i Præstø også generelt tilfredse med renholdelseskvaliteten i deres kommune.

Alt taget i betragtning vil det tjene et godt formål at stille skarpt på de enkelte typer af lokaliteter og vurdere fra type til type, hvor kritisk udfordringen er med henkastet affald og hvor man eventuelt bør sætte ind. Dette kalder HDR for en arenabaseret affaldsindsats, hvilket f.eks. kan anvendes i arbejdet med en generel nedbringelse af mængderne af skod i kommunen. Enkelte lokaliteter i Præstø bør vurderes nærmere i forhold til ovenstående. Se bl.a. skema 10 samt de enkelte lokaliteter i Lokalitetsrapporten.

Borgeranalyse i 2018

Igennem de sidste års analyser er det blevet tydeligt, at borgeranalysen - som inddrager udsagn og besvarelser fra kommunens borgere og gæster - nok er den del af kortlægningsanalysen, som får den største opmærksomhed i kommunerne. I nærværende konklusionsrapport bliver borgeranalysen derfor behandlet før de tekniske analyser.

Der er i år blevet gennemført interviews med 3.301 borgere, pænt fordelt over de 3 landsdele. Det er en stigning på 32% i forhold til analysen i 2017. I Vordingborg Kommune (Præstø) har HDR interviewet 124 borgere.

Alle interviewene i analysen er lavet på mellem 8 til 10 af de 16 lokaliteter, som er blevet kortlagt. Grunden til at der ikke gennemføres interviews på alle lokaliteter, er, at der ikke er et tilstrækkeligt flow af borgere på visse lokaliteter. Det betyder, at det ikke har været muligt at gennemføre et minimum af 10 interviews på 6 til 8 lokaliteter, indenfor den afsatte tidsramme på en time. Dog sikres det, at de 8 til 10 lokaliteter med interview er repræsentative i forhold til kommunens demografiske sammensætning.

Dette års spørgeskema indeholder følgende 4 spørgsmål. Disse blev også stillet til borgerne i 2017:

Spørgsmål 1: Er du bosat i denne kommune?

Spørgsmål 2: Hvad synes du generelt om kommunens renholdelsesstandard for henkastet affald?

Spørgsmål 3: Er der særlige steder i kommunen, hvor der er problemer med henkastet affald?

Spørgsmål 4: Er du tilfreds med hvor rent der er, her hvor du står?

Spørgsmål 1 og 4 er lukkede spørgsmål (ja/nej spørgsmål), hvor spørgsmål 2 og 3 er åbne spørgsmål. I sidstnævnte reflekterer borgerne over, hvordan - og hvor - de oplever henkastet affald i kommunen. Svarene på spørgsmål 4 er beskrevet under de enkelte lokaliteter i Lokalitetsrapporten. Resultatet af borgerbesvarelserne på spørgsmål 1-3 er beskrevet i det følgende, hvor det i særlig grad er de to åbne spørgsmål, som er interessante. Alle svar fra borgeranalysen fremgår af bilag 1:

Generelle borgerudtalelser. HDR har i nærværende rapport valgt kun at fremhæve de svar og temaer, som har været dominerende i borgernes besvarelser af de enkelte spørgsmål.

I forbindelse med HDR's borgeranalyse har alle kommuner hvert år mulighed for at udarbejde et specielt affaldsspørgsmål. For de kommuner der har gjort brug af denne mulighed, er resultatet af borgerbesvarelserne beskrevet i afsnittet: *Kommunespørgsmål til borgerne.*

Borgeranalysen gennemføres ude på den enkelte lokalitet, dvs. på gaden, stranden osv. Alle tilfældigt forbigående borgere inviteres til at deltage, og i den udstrækning det er muligt, tilstræbes det at få alle borgergrupper repræsenteret, unge såvel som ældre. Et interview varer typisk fra 3-5 minutter og perioden hvor der interviewes ligger mellem kl.10 og 19. Borgeranalysens mange spændende resultater findes på de næste sider, hvor der indledes med et par af de vigtigste.

Resultat for 2018

80%

Af de 124 interviewede borgere er bosat lokalt i kommunen

87%

Af de 105 interviewede borgere, der følte sig i stand til at besvare spørgsmålet, er generelt tilfredse med renholdelsesniveauet i kommunen

34%

Af de 124 interviewede borgere kan ikke henvise til lokaliteter i kommunen hvor der er problemer med henkastet affald

Spørgsmål 1:

Er du bosat i denne kommune?

Dette er det første spørgsmål, som alle bliver stillet i borgeranalysen. Nedenstående skema 2 viser bl.a. hvor stor en andel af de interviewede borgere der er bosat i kommunen. Skemaet viser også hvor mange kvalitative interview som HDR har gennemført.

Skema 2 År	Enhed	Er bosat i kommunen	Er bosat uden for kommunen	Er udenlandsk turist	Samlet antal Interviewede borgere
2018	Stk.	99	25	0	124
	%	80	20	0	

Hvad synes du generelt om kommunens renholdelsesstandard for henkastet affald?

Nedenstående skema 3 viser, hvilken andel af de interviewede borgere der er "tilfredse" og "ikke tilfredse" med kommunens generelle renholdelsesstandard. Borgerne er også blevet spurgt, om de er tilfredse med, hvor rent der er lige der, hvor de står. Svarene på dette spørgsmål fremgår af Lokalitetsanalysen. Nedenfor ses en liste over nogle af de supplerende kommentarer, som **borgerne** uhjulpent afgav. Se Bilag 1: Generelle borgerudtalelser for en liste over alle borgernes udtalelser.

Bemærk! Parentesen efter hver borgerkommentar viser, hvor mange borgere der har sagt det samme.

Skema 3 År	Antal af de interviewede borgere i analysen, som er tilfreds med kommunens renholdelsesstandard for henkastet affald		
	Tilfreds!	Ikke tilfreds!	Ikke svaret på spørgsmålet*
2018	91	14	19
	Besvarelsene omregnet til 100% for de borgere der har besvaret spørgsmålet		
	87%	13	

*De borgere som ikke har følt sig i stand til at svare på dette spørgsmål er enten besøgene fra andre kommuner, turister eller lokale borgere, der ikke kender kommunen godt nok til at kunne svare på spørgsmålet.

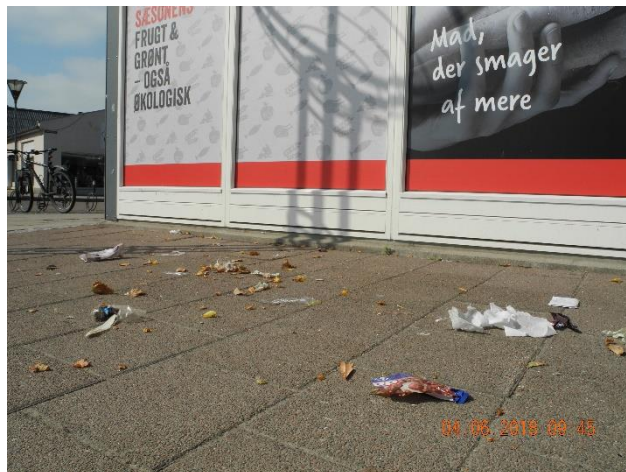
87% af borgerne er tilfredse og har følgende supplerende bemærkninger:

- I forhold til de midler som kommunen har til rådighed, gør de det godt. (3)
- Det er blevet bedre. Der er ikke så meget affald her som der har været. Der er heller ikke flasker i grøften.
- Jeg ser havnefogeden hver morgen rydde op.
- ... også når der har været fransk forår på torvet, er der helt ryddet op.
- Man ser de fjerner affaldet.
- Vi er så tilfredse!
- Jeg er flyttet hertil fra København og er meget tilfreds.
- Jeg synes, at kommunen er gode til at holde rent.
- Kommunen kan ikke gøre det meget bedre.

13% af borgerne er ikke tilfredse og har følgende begrundelse:

- Generelt flyder der altid noget affald heromkring.
- Jeg ser ikke nogen samle affald op.
- Jeg er tilfreds, men der ligger stadigvæk noget.
- Det er sjældent, at man ser fejmaskinen. Det er butiksejerne selv der gør rent.
- Der er rigtig mange områder, hvor der ikke er vedligeholdt. Affaldet bliver ikke fjernet på Gåsetårnsskolen.

Generelle bemærkninger vedrørende det tekniske udstyr:

- Der er mangel på skraldespande generelt i Præstø. Før var der nok, men nu er der kun en i multicenteret.
- Plads til forbedring- flere affaldsbeholdere- generelt alle steder
- Hvis der ikke er en skraldespand inden for rækkevidde, smider folk det bare hvor de kan- folk er nogle svin
- Der er plads til forbedring- flere affaldsbeholdere generelt alle steder

Generelle bemærkninger vedrørende affaldstyper:

- Hundelorte er et problem i hovedgaden. (3)
- Jeg oplever, at Præstø generelt er en ren by at komme i, men der ligger skod hist og pist. (2)
- Generelt er her pænt, men det er et problem med skod.
- Der ligger mange plastikflasker og dåser fra Tyskland. Det er et generelt problem i Præstø.
- Færre hundelorte, det er blevet bedre.

Generelle bemærkninger i øvrigt:

- Folk generelt er nogle svin (5)
- Præstø er meget ren. (2)
- Det er ikke kommunens ansvar alene -, det er mere borgeres håndtering af skraldet som er problemet!
- De kan ikke rydde op hele tiden- så ville de ikke have andet at lave (Om kommunen)
- Græsset skal slåes og ukrudt skal fjernes. De dronningen kom, var her pinligt rent.
- Få bare folk ud på vejene og samle affald!
- Her i Præstø er det godt- I Vordingborg er det forfærdeligt
- Vi mangler affaldssortering!

HDR's tolkning af borgernes besvarelser:

124 borgere og besøgende i Præstø deltog i dette års borgervendte del af kortlægningsanalysen af henkastet affald i Vordingborg Kommune. 80% af dem var lokalt bosat og 20% var besøgende.

Som udgangspunkt er der en meget høj tilfredshed med kommunes renholdelse i forhold til henkastet affald i Præstø. 85% af alle interviewede følte sig i stand til at besvare dette spørgsmål og 87% af disse svarede et positivt ja. Det er et rigtigt fint resultat.

Mange havde også supplerende bemærkninger, der begrundede deres tilfredshed og her er der bred enighed om, at niveauet er blevet bedre og at det nu er så godt og givetvis det bedste det kan blive i forhold til de midler kommunen har at gøre med på dette område.

13% af de borgere, som følte sig i stand til at besvare spørgsmålet, svarede negativt i forhold til deres tilfredshed. Der er ikke umiddelbart nogen rød tråd i deres kritik, men blot en generel utilfredshed og henvisning til en oplevelse af, at de stadig ser affald rundt omkring.

Hundehømhøj og skod er de typer af affald, som generer borgerne mest og en del henviser til at antallet af skraldespande er for lavt.

Endelig er der også adskillige kommentarer, der støtter det synspunkt, at affaldet ikke udelukkende er kommunens ansvar. Nogle er mere direkte end andre, men flere henviser til, at borgerne selv har et ansvar og ikke mindst en interesse i at bevare rene og affaldsfrie arealer i og omkring Præstø.

Spørgsmål 3:

Er der særlige steder i kommunen, hvor der er problemer med henkastet affald?

I forlængelse af spørgsmål 2 giver vi borgerne en mulighed for at pege på steder i deres kommune, hvor de har oplevet problemer med henkastet affald. De er langt fra alle, som har et svar her, men nogle har til gengæld en del at pege på. Nedenstående skema 4 viser, hvor mange borgere der peger på steder i kommunen, hvor der er problemer med henkastet affald. På listen nedenfor nævnes de steder, som har fået 2 eller flere henvisninger, suppleret med **borgernes** uddybende kommentarer. Se hele listen over borgernes henvisninger i Bilag 1 Generelle borgerudtalelser.

Bemærk! Parentesen efter hver borgerkommentar viser, hvor mange borgere der har sagt det samme.

Skema 4 Problemer med henkastet affald?	
Hvor mange procent af de interviewede borgere har henvist til lokaliteter eller områder i kommunen, hvor der er problemer med henkastet affald?	66%

Henvisninger til lokaliteter, som er omfattet af HDR's analyse:

- **Stranden ved Fjordstien (8)**
Overfyldte skraldespande med pizzabakker og lort og generelt madaffald, og der er for få skraldespande, Slem i ferietiden. Det ligner lort på stranden
- **Busstationen (6)**
Snusposer, flasker, papir osv. om aftenen og skod som generelt problem
- **Indre by ved Svend Gønges Torv (2)**
Problemer med tilstoppede kloakker

Henvisninger til lokaliteter, som IKKE er omfattet af HDR's analyse:

➤ Vej- og skovkanter (2)

Ligger dåser og plastic, Ligger flere typer affald

HDR's bemærkninger til borgernes besvarelser:

66% af de interviewede borgere og gæster i Præstø har peget på lokale steder, som de synes er udfordret af henkastet affald. Og i dette års analyse har vi grupperet borgernes henvisninger i 2 grupper; en med de steder, som er omfattet af kortlægningsanalysen og en med steder, som er ukendte for HDR. Dette har vi gjort for at synliggøre hvorvidt de steder, som er omfattet af analysen, også er de steder, som borgerne oplever som udfordret af affaldet. Dette er faktisk tilfældet i Præstø!

De absolutte topscore hos borgerne er nemlig Stranden ved Fjordstien, Busstationen og indre by omkring Svend Gønges Torv. I henvisningerne nævnes blandt andet overfyldte skraldespande, - særligt i sommerperioden samt madaffald og skod, som værende problemet. Alle 3 steder er omfattet af dette års analyse, hvor de tekniske resultater kun i begrænset omfang understøtter borgernes betragtninger. I den forbindelse skal det naturligvis nævnes at borgernes henvisninger sker på baggrund af en erindring og ikke en direkte oplevelse. De direkte oplevelser, som ses i Lokalitetsrapporten, viser et lidt andet og mere positivt billede.

Den ene borgerhenvisning, som har fået mere end en henvisning, og som ikke er omfattet af dette års analyse, er Vej- og Skovkanter. Borgerne har i særlig grad begrundet deres henvisning med bemærkninger om henkastede dåser, plastik i naturen.

Teknisk analyse i 2018

En lokalitetstype betegner et geografisk område i det offentlige rum. Det kan fx være et rekreativt område eller en busstation. HDR gennemfører i 2018 sine analyser på 16 forskellige lokalitetstyper i henhold til den tidligere omtalte europæiske referencemodel, der anvendes i Clean Europe Network (CEN). For at se alle 16 slags lokalitetstyper gå til "Lokalitetsoversigt 2018" i skema 8.

De 16 lokalitetstyper er meget forskellige i forhold til indretning (stier, vand, grønt område, villakvarter osv.), trafikintensitet og/eller i koncentration af mennesker. Med denne forskellighed i typer af lokaliteter, tilstræbes det at skabe et så repræsentativt analysegrundlag som muligt, i arbejdet med at afdække tendenserne i renholdelsesniveau for den enkelte kommune.

Det er HDR der i første omgang, bestemmer, hvilke typer lokaliteter der skal analyseres, hvorefter det er de enkelte kommuner som vælger, hvilke adresser (dvs. lokaliteter) disse analyser ønskes gennemført på.

Alle tekniske analyser i kortlægningen bedømmes i første omgang ved hjælp af en karakterskala fra 1- 6, hvor karakteren 1 gives til målepunkter, der stort set er helt fri for henkastet affald. På basis af karaktergennemsnittet for de fire målepunkter der analyseres på hver lokalitet, bliver karaktergennemsnittet udtrykt i en farveskala. Der benyttes fem forskellige farver i analyserne. Hver farve dækker over et bestemt karakterinterval, som betegner et bestemt renholdelsesniveau (se skema 1 tidligere i rapporten). Farveskalaen der benyttes i hele konklusionsrapporten, viser på enkelt vis, om lokalitetstypen er ren eller beskidt. Valg af en farveskala som kommunikationsmiddel er sket ud fra det hensyn, at der er tale om tendenser i bedømmelsen af renhold, og fordi farverne på en enkelt måde viser -ikke teknikere -, hvordan det står til med renholdelsesniveauet af henkastet affald i kommunen.

Når en kommune fx har fået en grøn eller gul karakter i den samlede bedømmelse af en lokalitet eller en for hele kommunen (alle 16 lokalitetstyper), så er det vigtigt at kunne forholde sig til denne bedømmelse. I Bilag 3: Analyseforudsætninger, er der en kort beskrivelse af, hvordan et samlet grønt eller gult resultat skal forstås af kommunen og anvisninger for hvad man som kommune bør prioritere i forhold renhold af henkastet affald.

Da HDR primært koncentrerer sit analysearbejde om det lokale optimeringsarbejde, vil denne rapport ikke offentliggøre, hvilke kommuner, der ved navns nævnelse, har fået hvilke karakterer. Det eneste der oplyses, er navnene på alle de kommuner, der er blevet kortlagt. Alene det forhold, at kortlægningsanalysen involverer både store og små kommuner kan vanskeliggøre en sammenligning af karaktererne.

Analysens forløb

Måske kan det være vanskeligt for læseren at følge vejen fra kortlægningsanalysens start på et målepunkt frem til det samlede resultat for hele kommunen. Som en hjælp til at skabe overblik har HDR udarbejdet en kort beskrivelse af analyseprocessen, fra den første analyse af et målepunkt frem til slutresultatet for hele kommunen, se nedenfor:

Faseforløb ved en teknisk beregning af renholdelsesniveauet for henkastet affald:

Fase 1: HDR's konsulenter vurderer renhedsgraden visuelt og tæller affald på 4 målepunkter pr. lokalitetstype.

Fase 2: Beregning af gennemsnitskarakteren for den enkelte lokalitet (gennemsnit af 4 målepunkter).

Fase 3: Beregning af gennemsnitskarakteren for en kategorigrupper der indeholder 8 lokalitetstyper.

Fase 4: Beregning af gennemsnitskarakteren for hele kommunen der indeholder alle 16 lokalitetstyper.

Som det fremgår af fasebeskrivelsen ovenfor, bliver grundlaget for analyseresultaterne skabt "nedefra" pr. målepunkt og pr. lokalitet. Det er derfor altid muligt at følge affaldsudviklingen for en lokalitet i forlængelse af en målrettet indsats i et lokalområde.

På hver lokalitet gennemføres der analyser på fire udvalgte målepunkter. Nedenstående billeder viser fire eksempler på lokaliteter og målepunkter fra kortlægningsanalysen 2018 i Vordingborg Kommune (Præstø). Hvert målepunkt er 100 meter langt og op til 6 meter i bredden. Samlet er der analyseret 64 målepunkter i kommunen.

Hvor er analysen gennemført?

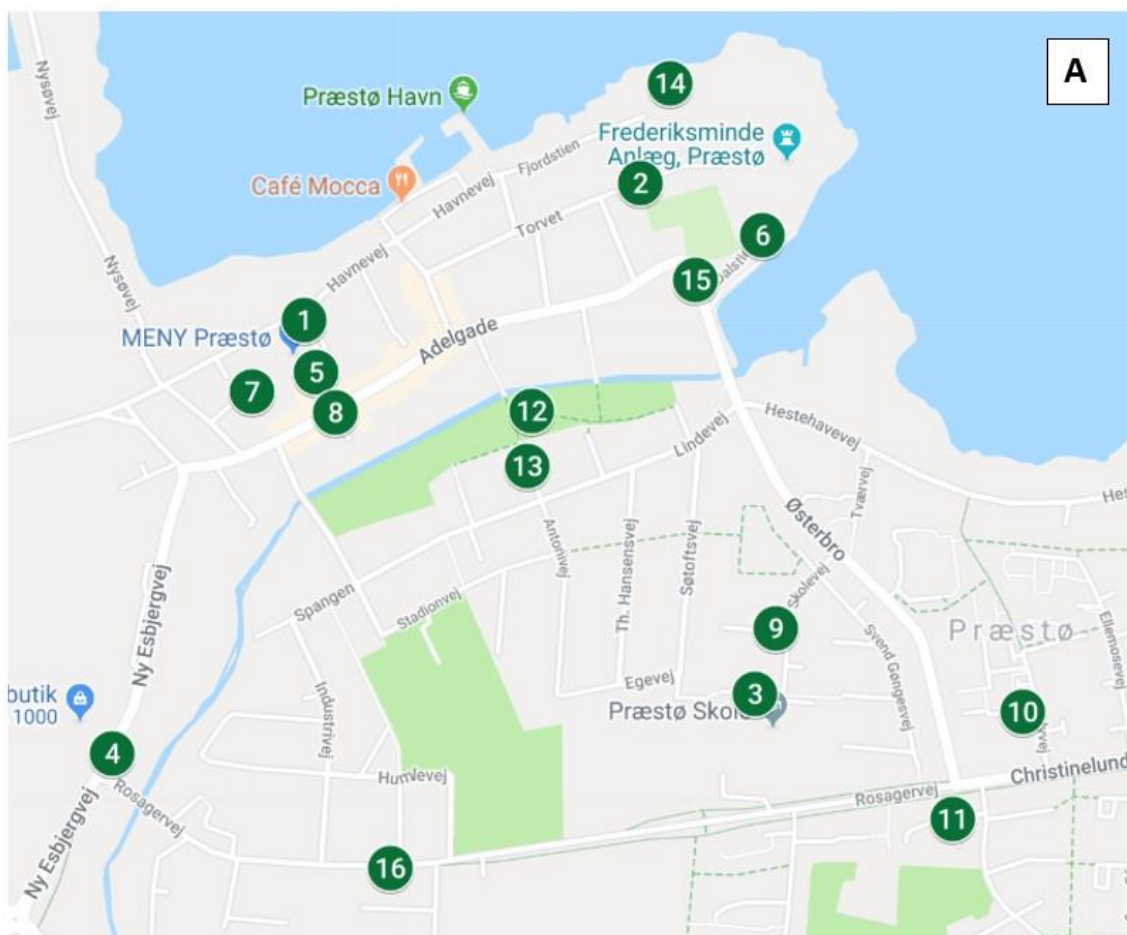

Som tidligere nævnt kortlægger HDR hvert år 16 lokaliteter rundt om i kommunen, hvor der hvert sted analyseres 4 målepunkter af 100 meters længde. Udvalgelsen af lokaliteter sker efter Clean Europe Networks (CEN) internationale kortlægningsmodel, der beskriver 16 forskellige lokalitetstyper, som skal analyseres i forbindelse med en tendensanalyse af renholdelsesniveauet for henkastet affald. De 16 lokalitetstyper fremgår af skema 8.

Efter anmodning fra Vordingborg Kommune, gennemførte HDR sin kortlægningsanalyse i Vordingborg by i 2016 og i Stege i 2017. I 2018 er kortlægningsanalysen flyttet til Præstø.

Nedenstående kort viser placeringen af de 16 lokaliteter rundt om i Præstø i 2018. Numrene på kortet henviser til lokalitetsnummeret i analysen. HDR analyserer i alt 64 målepunkter i hver kommune og det er disse data, som danner grundlag for tendensanalysens resultater. Hver lokalitetstype (fx en hovedgade) sammenlignes teknisk mellem de enkelte kommuner i hver kommune-gruppe. Dette fremgår af Lokalitetsrapporten.

Nedenstående kort viser placeringen af de 16 lokalitetspunkter i Vordingborg kommune i 2018

De primære tekniske analyseresultater i 2018

Da intensiteten i trafik og mennesker er tæt forbundet med de mængder af henkastet affald, som ligger på de enkelte lokaliteter, har HDR valgt at opdele de 16 lokaliteter i to kategorigrupper. Dette sker for bedre at kunne illustrere, hvilken forskel i affaldsbelastning der er tale om i områder med høj og lav intensitet af mennesker og trafik. **Kategorigruppe 1** indeholder de 8 lokaliteter (1-8), som vurderes at have den største intensitet af mennesker og trafik. Tilsvarende indeholder **kategorigruppe 2** de lokaliteter (9-16), hvor der ikke er en særlig høj intensitet af mennesker og trafik. I nedenstående skema 6 og 7 er der vist, hvilken forskel i renholdelsesniveau der er tale om for henkastet affald mellem de omtalte to kategorigrupper. Dette bliver suppleret med det samlede tekniske resultat for alle 16 lokaliteter i 2018 analysen, se skema 7A på næste side.

Kategoritype	Skema 6 Lokalitetsadresser	Lokalitets nr.	Samlet teknisk karakter for de 8 lokaliteter
Knudepunkter	Svend Gønges Torv 16, Præstø	1	 2,2 <i>Den tekniske karakter svarer til et tilfredsstillende renholdelsesniveau!</i>
	Klosternakken 4, Præstø	2	
	Skolevej 15, Præstø	3	
Trafik	Ny Esbjergvej, Præstø	4	
	Svend Gønges Torv 16, Præstø	5	
	Dalstien, Præstø	6	
Indkøb	Svend Gønges Torv, Præstø	7	
	Adelgade 38-60, Præstø	8	
Lokaliteterne fra 1-8: Høj intensitet af trafik og mennesker			Kategorigruppe 1

Bemærkninger til skema 6: Skema 6 viser den tekniske gennemsnitskarakter for de 8 lokaliteter i Præstø, som har en høj intensitet af trafik og mennesker. Renholdelsesniveauet er på 2,2 i karaktergennemsnit, hvilket er et meget tilfredsstillende teknisk niveau for kategorigruppe 1.

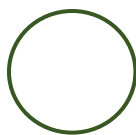
Det skal bemærkes, at der ikke er givet et eneste 5 tal eller 6 tal i karakter på de 64 målepunkter i Præstø. En karakter på 5 eller 6 udtrykker, at der er observeret store mængder af affald på målepunktet.

I de fleste kommuner er kategorigruppe 1 normalt belastet af store mængder af affald på flere af de analyserede målepunkter. Dette er ikke tilfældet i Præstø.

Det gennemsnitlige renholdelsesniveau for lokaliteterne i kategorigruppe to er altid bedre end i kategorigruppe 1. Dette skyldes primært den lavere intensitet i trafik og mennesker i gruppe 2. Mange kommuner har en gennemsnitskarakter for kategorigruppe 1, der ofte er mellem 0,5 og 1,0 karakterpoint højere end gruppe 2. Bemærk, at der er mere henkastet affald på målepunktet, jo højere karakteren er.

Kategoritype	Skema 7 Lokalitetsadresser	Lokalitets nr.	Samlet teknisk karakter for de 8 lokaliteter
Bolig	Skolevej 10-20, Præstø	9	 1,4 <i>Den tekniske karakter svarer til et meget tilfredsstillende renholdelsesniveau!</i>
	Egelyvej 5A, Præstø	10	
	Rugvænget, Præstø	11	
Natur	Engen, Grundtvigsvej 7, Præstø	12	
	Tubæk, Antonivej, Præstø	13	
	Stranden, Fjordstien 2, Præstø	14	
Erhverv	Præstø Rådhus, Østerbro 2, Præstø	15	
	Gl. Rosagervej 6, Præstø	16	
Lokaliteterne fra 9 - 16: Lav intensitet af trafik og mennesker			Kategorigruppe 2

Bemærkninger til skema 7: Kategorigruppe 2 har en gennemsnitskarakter på 1,4. Dette er 0,8 karakterpoint bedre end kategorigruppe 1. En gennemsnitskarakter på 1,4 for kategorigruppe 2 er et meget tilfredsstillende resultat i renhold.

Bemærkninger til skema 7A: Præstøs samlede tekniske resultat i analysen er på 1,8, svarende til en hvid karakter. (stort set ingen henkastet affald) Resultatet er bestemt meget tilfredsstillende og ikke set tidligere i de år som HDR har gennemført kortlægningsanalyser. Selvom borgertilfredsheden i Præstø er tilfredsstillende, så anbefales det at være meget opmærksom på de tekniske resultater på alle 16 lokaliteter. En god vedligeholdelse af det tekniske renholdelsesniveau, er medvirkende til at sikre en vedvarende høj tilfredshed hos borgerne.

Samlet teknisk resultat i 2018	Skema 7A	
	2018	2017
Teknisk karakter	1,8	-
Farvekode		Ingen analyse
Bedømmelse af renholdelsesniveauet	Meget tilfredsstillende	-

Lokalitetsoversigt 2018

Følgende 16 lokalitetstyper og adresser er kortlagt i Præstø i 2018.

Lokalitets nr.	Skema 8 Lokalitets type	Lokalitetens adresse	Kategori Typer/ gruppe
1	Torve og pladser samt hovedgader:	Svend Gønges Torv 16, Præstø	Knudepunkter
2	Hoved- og sidegader:	Klosternakken 4, Præstø	
3	Turistattraktioner, skoler, sportsarenaer og konferencecentre:	Skolevej 15, Præstø	
4	Hoved- og indfaldsveje	Ny Esbjergvej, Præstø	Trafik
5	Busstationer, togstationer og havne	Svend Gønges Torv 16, Præstø	
6	Parkeringspladser og rastepladser	Dalstien, Præstø	
7	Indkøbscentre	Svend Gønges Torv, Præstø	Indkøb
8	Lokale handelsområder	Adelgade 38-60, Præstø	
Lokaliteterne fra 1-8: Høj intensitet af trafik og mennesker			Gruppe 1
9	Tæt befolkede boligområder	Skolevej 10-20, Præstø	Bolig
10	Socialt boligbyggeri	Egelyvej 5A, Præstø	
11	Villaer og rækkehusbebyggelse	Rugvænget, Præstø	
12	Rekreative områder, parker og stisystemer	Engen, Grundtvigsvej 7, Præstø	Natur
13	Små og store søer, å-løb gadekær og kanaler	Tubæk, Antonivej, Præstø	
14	Strande og naturområder	Stranden, Fjordstien 2, Præstø	
15	Kontorhuse, hospitaler, universiteter og forskerparker	Præstø Rådhus, Østerbro 2, Præstø	Erhverv
16	Lager og produktion	Gl. Rosagervej 6, Præstø	
Lokaliteterne fra 9-16: Lav intensitet af trafik og mennesker			Gruppe 2

HDR's tekniske bedømmelse af renholdelsesniveauet på de enkelte lokaliteter

I skema 9's højre kolonne henvises der med en grøn bundfarve til skema 10, når HDR har særlige tekniske bemærkninger til lokaliteten. Værktøjssymbolet henviser til de indsatsområder, der er udvalgt.

Lokaliteter der er analyseret i 2018		HDR's tekniske bedømmelse af renholdelsesniveauet af henkastet affald på de 16 lokaliteter i 2018					Skema 9
Nr.	Adresse:	Meget tilfredsstillende niveau	Tilfredsstillende niveau	Acceptabelt niveau	Kritisk niveau	Meget kritisk niveau	Indsatsområder!
9	Skolevej 10-20, Præstø						
11	Rugvænget, Præstø						
16	Gl. Rosagervej 6, Præstø						Se skema 10
2	Klosternakken 4, Præstø						Se skema 10
6	Dalstien, Præstø						
10	Egelyvej 5A, Præstø						
15	Præstø Rådhus, Østerbro 2, Præstø						
7	Svend Gønges Torv, Præstø						
12	Engen, Grundtvigsvej 7, Præstø						
13	Tubæk, Antonivej, Præstø						
14	Stranden, Fjordstien 2, Præstø						
3	Skolevej 15, Præstø						
8	Adelgade 38-60, Præstø						Se skema 10
1	Svend Gønges Torv 16, Præstø						Se skema 10
4	Ny Esbjergvej, Præstø						
5	Svend Gønges Torv 16, Busstationen						

HDR's bemærkninger til de tekniske analyseresultater pr. lokalitet i 2018:

I nedenstående skema 10 har HDR kommenteret analyseresultaterne for en række udvalgte lokaliteter. Når disse lokaliteter er blevet fremhævet af HDR, så skyldes det, at analyseresultaterne indeholder forhold omkring renhold, som kan være af interesse for kommunen generelt. Her tænkes på de tekniske resultater i forhold til tidligere år eller særlige affaldsproblemer på målepunkterne.

Den lokalitet der er valgt som indsatsområde omtales ikke i skema 10, da denne lokalitet bliver beskrevet i detaljer senere i rapporten.

Skema 10 Lokalitet Nr.	Bemærkninger til lokalitetens tekniske resultat i skema 9	
	Adresse:	Bemærkninger:
	Generelle bemærkninger til de tekniske målinger:	Som det fremgår af skema 9, er der 11 lokaliteter der har fået en hvid karakter i 2018 (Mængden af henkastet affald er meget begrænset for en hvid karakter). 4 lokaliteter har fået en grøn karakter og kun en enkelt lokalitet er gul. Ingen lokaliteter i Præstø har således fået en rød eller grå karakter. HDR anbefaler generelt, at renholdelsesniveauet i en kommune som minimum bør være på et grønt niveau. 15 ud af de 16 lokaliteter lever op til denne anbefaling i Præstø. Kun busstationen har problemer med affald.
1	Svend Gønges Torv 16	Torvet er generelt belastet med cigaretskod. Der blev optalt 254 skod på det primære målepunkt, hvilket er det største antal skod på de målepunkter som HDR analyserede i Præstø. HDR anbefaler, at der sættes fokus på torvets generelle skodproblemer i forbindelse med det anbefalede indsatsområde nævnt i skema 12.
2	Klostenakken 4	Lokaliteten har et meget tilfredsstillende renholdelsesniveau (1,3) taget i betragtning, at målepunkterne befinder sig tæt på en skole og en daginstitution med en høj intensitet af trafik og mennesker.
8	Adelgade 38-60	Renholdelsesniveauet i hovedgaden var meget tilfredsstillende. Se nedenstående foto af gadebelægningen, der viser brosten uden et eneste skod.
16	Gl. Rosagervej 6	Lokaliteten har fået 1,0 i karakter hvilket er meget usædvanligt for et erhvervsområde. Se nedenstående foto der viser hvor pænt og rent der var på stedet.

Anbefalede indsatsområder

På baggrund af data fra de tre delanalyser: analysen af borgerbesvarelserne, den tekniske analyse og affaldsoptællingen kan der tydeliggøres et eller flere steder, som kræver en særlig indsats på i fremtiden. Dette kaldes et "indsatsområde". Indsatsen kan være mangeartet, men for overskuelighedens skyld har HDR sat optimeringsarbejdet i system. Således bliver der sat fokus på syv forskellige "værktøjer", når mængderne af henkastet affald skal nedbringes. Disse værktøjer vil blive anvendt, når det enkelte indsatsområde beskrives på næste side.

HDR's optimeringsværktøjer:

1) Kortlægning		Før man gennemfører en indsats, eksempelvis som en kampagne eller en teknisk tilpasning, skal der altid ske en kortlægning af "her og nu" situationen på lokaliteten. Det være sig affaldstyper, brugsmønstre mm.
2) Synlighed		Det er vigtigt, at alle de kommunale foranstaltninger, eksempelvis skraldespande og askebægre, er synlige i det offentlige rum. Synlighed er også vigtig, når kommunens medarbejdere i Vej & Park, arbejder med renhold ude på gaderne og i naturen. Synlighed giver tryghed og en følelse af orden for borgerne. Men synlighed medvirker også til en større kontakt med borgerne, når renholdelsen sker på de tidspunkter, hvor borgerne er ude i det offentlige rum.
3) Skjulte steder		Vi smider mere affald i det offentlige rum, hvis vi fornemmer, at vi ikke bliver set. Derfor kan det godt betale sig at have særlig opmærksomhed på de steder i kommunen, hvor der er større mulighed for at "gemme sig" bag en hæk eller under et halvtag mm.
4) Indretning		Det offentlige rum kan indrettes skralde-præventivt. Hvor befinder askebægeret sig i forhold til bordebenkesæt? Eller hvor står bænke i parken? Dette er ofte af afgørende betydning for borgernes gode skralde-adfærd. Bordebænkesæt er i sig selv affaldsfremmende.
5) Kommunikation		Handlingskommunikation, også kaldet nudging, er en ud af mange kommunikationsformer rettet mod borgerne. Det er generelt vigtigt at være opmærksom på, at borgerne ikke er affaldsspecialister og derfor ofte ikke forstår fagbegreber og piktogrammer.
6) Teknik		Der skal lokale løsninger til lokale problemer. Antallet, størrelsen og den tekniske udformning af eksempelvis skraldespande kan med fordel tilpasses den enkelte type af lokalitet. Fx: opsæt altid affaldsspande med låg på rekreative områder, test altid de tekniske løsninger før opsætning af affaldsløsninger i stor skala.
7) Dialog		Kommunale samtaler eller frivillige aftaler med en tredjepart, eksempelvis en skoleforstander, eller en handelsstandsforening. Denne indsats vil typisk være gældende, når der er tale om forbedringer på "offentlige arealer", hvor kommunen ikke alene har en renholdelsesforpligtelse, men hvor forpligtelsen også peger på den private borger eller det lokale erhvervsliv.

HDR's anbefaling til indsatsområder i kommunen

HDR vælger hvert år to-tre indsatsområder, som kommunen bliver anbefalet at arbejde med i den kommende periode. Aktiviteterne har til formål at begrænse mængden af henkastet affald på de udvalgte lokaliteter. HDR's tekniske analyse viser, at mange lokaliteter ikke har de store problemer med affald. I den samlede karakter har Præstø da også fået "Meget tilfredsstillende" i HDR's teknisk renholdelsesbedømmelse for alle 64 målepunkter. Imidlertid er der en enkelt lokalitet, som har problemer med henkastet affald. Dette er udvalgt som indsatsområde og fremgår af skema 12 og af beskrivelserne på de næste sider. I skema 12 har HDR peget på en række optimerings-muligheder, der på forskellig vis kan medvirke til at begrænse mængden af henkastet affald i Præstø.

Bemærkning: Husk at se beskrivelsen af de enkelte optimeringsværktøjer i skemaet på forrige side.

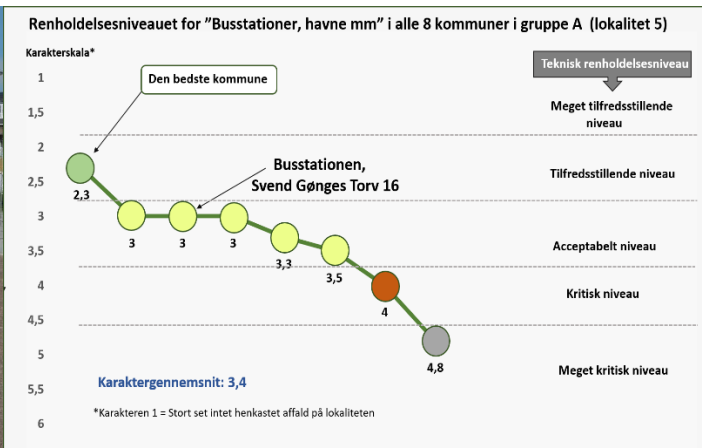
Skema 12 HDR'S anbefalede indsatsområder i 2018/2019			
Værktøjskasse 	Indsatsområde:		
	Busstationen, Præstø		
1. Kortlægning:			
2. Synlighed:			
3. Skjulte steder:			
4. Indretning:			
5. Kommunikation:			
6. Teknik:			
7. Dialog:			

Indsatsområde nr. 1: Svend Gønges Torv i Præstø

Lokalitetstype nr.5: Busstationer

HDR's forslag til optimeringsindsats

Baggrund for anbefaling:

Busstationen centralt i Præstø er et lokalt knudepunkt, som dagligt anvendes af en del mennesker på vej til og fra området. Affaldsmæssigt er der ikke umiddelbart nogle tunge udfordringer, hvilket også fremgår af ovenstående diagram, hvor Præstø's busstation ligger i den pæne ende i forhold til andre busstationer i de øvrige kommuner.

Men der er faktisk lidt problemer med skod i området ved Svend Gønges Torv. Det er ikke kun omkring busstationen, men også rundt omkring ved butikkerne. Se foto på næste side. Enkelte af de interviewede borgere gjorde også opmærksom på, at en del misbrug finder sted i området, hvilket de oplevede som bidragende til mængderne og typerne af det henkastede affald.

Valg af metode:

HDR anbefaler at gøre Busstationen og Svend Gønges Torv til indsatsområde i 2019 vedr. en specifik indsats mod skod. HDR kan eventuelt være behjælpelig med erfaringer fra andre tog- og busstationer, hvor lignede tiltag blandt andet omfatter en særlig fokus på indretning og kommunikation. Samtaler med rygerne på pladsen kan her være et godt udgangspunkt for en forbedring, suppleret med en kortlægning af brugernes affalds adfærd på pladsen.

Skema 13-1 - Teknisk karakter og borgertilfredshed for "Busstationen"				Sammenligning af analyseresultaterne mellem 2017 og 2018	
Gennemsnitskarakter for de 4 målepunkter	Teknisk farvekode	Andel borgertilfredshed*		Borgertilfredshed i forhold til 2017	-
2018	3,0	68%		Det tekniske resultat i forhold til 2017	-
2017	Ingen analyse i 2017			Lokalitetens placering i forhold til andre kommuners resultater	I den bedste halvdel

*Andel af de interviewede borgere der var tilfreds med renholdelses kvaliteten på lokaliteten

Analysebilleder fra Svend Gønges Torv og Busstationen

Produktkategorisering af affald

I forbindelse med HDR's optælling af affald ude på de 16 lokaliteter, er affaldstællingen i år blevet suppleret med en produktregistrering og efterfølgende kategorisering af affaldet.

Således er henkastet affald som fx vatpinde og tandstikker blevet talt og kategoriseret indenfor kategorien "toiletartikler" og kaffekrus som TO-GO affald. Registreringen har til formål at fastlægge, hvilke slags produktkategorier der er mest dominerende ude på de enkelte målepunkter.

Registreringen er blevet inddelt i 23 forskellige produktkategorier, hvor vi nedenfor viser de fem produktkategorier, der blev registreret flest gange. Bemærk at cigaretskod ikke indgår i opgørelsen, men derimod cigaretpakker.

Top 5 opgørelsen er beregnet på tværs af alle 23 analyserede kommuner. Det har kun været muligt at produktidentificere 33% af det affald, som lå ude på alle de analyserede målepunkter, idet affaldet ellers har været for nedbrudt eller iturevet til at blive identificeret. Listen over samtlige 23 produktkategorier, der er blevet registreret i analysen, fremgår af registreringsskemaet under bilag 3: Analyseforudsætninger.

Figur 1 viser, at det er affaldet fra produktkategorien "slik", der er blevet registreret flest gange ude på målepunkterne. (29%) Da det som nævnt kun har været muligt at produktidentificere 33% af det optalte affald, er nedenstående analyseresultat naturligvis behæftet med en vis usikkerhed. HDR vurderer dog, at resultatet af Top 5 ikke ville være meget anderledes, hvis alle optalte affaldsstykker var blevet produktregistreret i kortlægningssammenhæng. I alt er der produktregistreret ca. 4.000 affaldsstykker i analysen.

Top 5

Affald fra fig. 5 produktkategorier er blevet registreret flest gange ude på målepunkterne?

(Cigaretskod indgår ikke i registreringen)

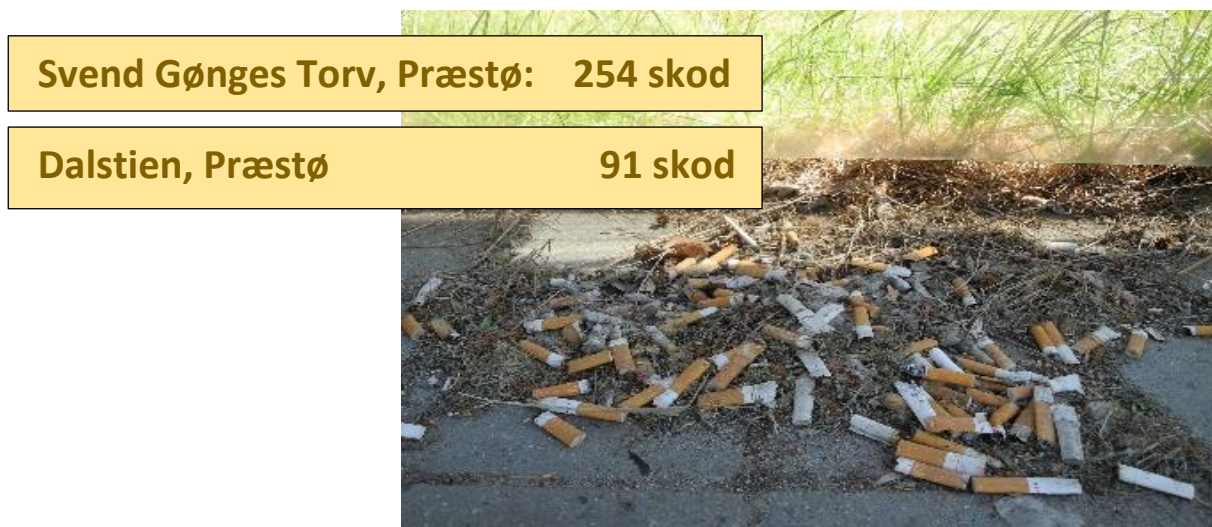

Affaldsoptælling af skod

Skod er, som allerede nævnt i rapporten for 2017, den affaldstype, som generer borgerne mest i Danmark. Dette gælder også for borgerne i Præstø. Skod findes på alle lokalitetstyper og specielt på lokaliteter med en høj frekvens af mennesker og trafik. Mange lokalitetstyper ville få en betydelig bedre teknisk karakter, hvis skod ikke indgik i analysen. HDR betragter derfor skod som det affaldsområde de enkelte kommuner bør prioritere højest, hvad angår det fremtidige udviklingsarbejde indenfor henkastet affald.

HDR arbejder målrettet med at finde langsigtede løsninger på de store skodproblemer, som kortlægningsanalysen bl.a. viser. Dette sker igennem tests af nye tekniske løsninger og erfaringsudvekslinger - kommunerne imellem - hvad angår resultaterne af kommunikations- og adfærdsanalyser i det offentlige rum. Vordingborg Kommune (Præstø) har også fået udvalgt et indsatsområde, der har fokus på skod.

Ud af alle 16 lokaliteters optællinger i Præstø blev der optalt flest skod på følgende to lokaliteter:

Bemærkninger til skod analysens resultater i skema 14: Skema 14 viser, hvor mange skod der i gennemsnit ligger på hvert målepunkt i kommunen. I Præstø er gennemsnitsantallet langt under gennemsnittet for alle kommuner i gruppe A. De 2 lokaliteter, hvor der er optalt flest skod i hver kommune, medtages ikke i gennemsnitsberegningen (Se ovennævnte adresser). De fleste kommuner har normalt et par lokaliteter, hvor der er tale om meget store skodmængder. Det vil derfor ikke give et retvisende billede af skodudbredelsen i kommunen, hvis disse lokaliteter indgik i gennemsnitsberegningen. De optalte målepunkter har en længde på 100 m og en bredde på op til 6 m.

Skema 14	Samlet resultat for skodanalysen:	Antal skod
	Gennemsnitlig antal skod pr. lokalitet for 14* af de 16 analyserede lokaliteter i Præstø	18
	Gennemsnitlig antal skod pr. lokalitet for 14* af de 16 analyserede lokaliteter i kommunegruppe A	51

*De 2 lokaliteter hvor der er optalt flest skod, er ikke medregnet i gennemsnitsberegningen af skod pr. lokalitet.

Antal skod pr. lokalitet i analysen

Bemærkninger til skodoptællingen i skema 14A: I nedenstående skema kan man se mængden af skod pr. lokalitet. Som udgangspunkt burde der kun ligge ganske få skod på hver lokalitet, men det er fremtidsdrømme. Skemaet kan derfor bruges som en vejledning og inspiration for kommunen i forhold til en prioritering af de områder, hvor man i første omgang bør sætte ind med en begrænsning af skodmængderne.

Skema 14A		Antal skod der blev optalt på de 16 primære målepunkter (Hvert målepunkt er 100 m langt og op til 6 m bredt)						
Nr.	Adresse	Skemaet viser hvor mange skod der blev optalt pr. lokalitet (styk)						
		0-10	10-50	50-100	100-300	300-500	>500	>1000
1	Svend Gønges Torv 16, Præstø							
2	Klosternakken 4, Præstø							
3	Skolevej 15, Præstø							
4	Ny Esbjergvej, Præstø							
5	Svend Gønges Torv 16, Præstø							
6	Dalstien, Præstø							
7	Svend Gønges Torv, Præstø							
8	Adelgade 38-60, Præstø							
9	Skolevej 10-20, Præstø							
10	Egelyvej 5A, Præstø							
11	Rugvænget, Præstø							
12	Engen, Grundtvigsvej 7, Præstø							
13	Tubæk, Antonivej, Præstø							
14	Stranden, Fjordstien 2, Præstø							
15	Præstø Rådhus, Østerbro 2, Præstø							
16	Gl. Rosagervej 6, Præstø							

= Antallet af skod er kritisk i forhold til lokalitetstypen.

Stort og småt affald

I forbindelse med HDR's tekniske kortlægningsanalyse ude på de 16 lokaliteter, gennemfører HDR også en fysiks optælling, af det affald der ligger på det primære målepunkt på hver lokalitet. Disse optællingsdata sendes i anonymiseret form til CEN-sekretariatet, med henblik på en efterfølgende bearbejdning i forhold til indrapporteringerne fra alle medlemslandene i CEN.

De affaldsmængder der ligger ude på alle 64 målepunkter i kortlægningsanalysen fremgår indirekte af den karakter som HDR's konsulent giver det enkelte målepunkt. Hver af de 6 karakterer, som analysemodellen indeholder, er således udtryk for en max/min mængde af henholdsvis småt og stort affald samt skod på målepunktet. (se bedømmelseskemaet i bilag 3) Da kortlægningsanalysen som tidligere nævnt kun arbejder med tendenser, er det den tekniske karakter der danner grundlag for bedømmelsen af det tekniske renholdelsesniveau i kommunen og ikke de fysiske optællinger af affaldet. HDR benytter dog affaldsoptællingen i procesarbejdet omkring indsatsområder.

Affaldsoptælling af henkastet affald i Præstø 2018				
Fordeling af de samlede optalte affaldsmængder pr. materialetype				
Skema 15	Stort affald		Småt affald	
Materialetyper:	2018	Stege 2017*	2018	Stege 2017*
Papir og pap	35%	35%	39%	28%
Plastfolie- og plastposer	21%	12%	13%	25%
Hård plast	15%	6%	19%	29%
Metalfolie	3%	0% De 2 grupper var ikke opdelt i 2017	11%	15% De 2 grupper var ikke opdelt i 2017
Metal	1%		13%	
Aluminiumsdåser	1%	22%		
Plastflasker	0%	0%		
Glasflasker	0%	1%		
Glasskår			4%	0%
Træ	10%	9%	0%	2%
Andet: Herunder hunde ekskrementer, madaffald mm	14%	15%	1%	1%
Mængdefordeling mellem stort og småt affald	44%	31%	56%	69%

*Affaldsoptælling fra Stege i 2017